

www.ketab.ir

دفتر خاطرات پاین

سرشناسه: پاین، جان کامپتون، ۱۸۹۳-۱۸۵۷
Pyne, John Compton, 1857-1893

عنوان و نام پدیدآور: دفتر خاطرات پاین: سه ماه پیاده روی پاین در ایران در سال ۱۲۶۳ شمسی /
جان کامپتون پاین: تصحیح و ترجمه‌ی مرجان افشاریان و ویرایش هریس به همراه الحاقاتی از جرمی آرچر
مشخصات نشر: تهران: نشر چشمه، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری: ۹۹ ص

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۱-۰۸۳۱-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

عنوان دیگر: سه ماه پیاده‌روی پاین در ایران در سال ۱۲۶۳ شمسی

موضوع: پاین، جان کامپتون، ۱۸۹۳-۱۸۵۷ م -- سفرها -- ایران -- خاطرات

موضوع: Pyne, John Compton, 1857-1893--Travels--Iran--Diaries

موضوع: ایران -- سیر و سیاحت -- قرن ۱۳ ق

موضوع: Iran--Description and travel--19th century

موضوع: ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳-۱۳۴۴ ق -- خاطرات

موضوع: Iran--History--Qajars, 1779-1925--Diaries

شناسه‌ی افزوده: افشاریان، مرجان، ویراستار

شناسه‌ی افزوده: Afsharian, Marjan

شناسه‌ی افزوده: هریس، راسل، ویراستار

شناسه‌ی افزوده: Harris, Russell

شناسه‌ی افزوده: آرچر، جرمی

شناسه‌ی افزوده: Archer, Jeremy

رده‌بندی کنگره: DSR۱۳۲۵

رده‌بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۰۴۲

شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی: ۷۶۰۵۵۴۵

اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی: فیبا

نشر چشمه: ناشر ادبیات خانوادگی فرهنگی چشمه

دفتر خاطرات پایین

- سه ماه پیاده روی پایین در ایران در سال ۱۲۶۳ شمسی -

جان کامپتون پایین

تصحیح و ترجمه: مرجان افشاریان و راسل هریس

ویراستار: فریدون فروتن

مدیر هنری: فؤاد فراهانی

صفحه آرا: عطیه مولایی

همکاران آماده سازی: فاطمه نادری، زهرا بازبان شترانی

لیتوگرافی: باختر

چاپ: دالاهو

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۲، تهران

چاپ چهارم: پاییز ۱۴۰۲، تهران

ناظر فنی چاپ: یوسف امیرکیان

حق چاپ و انتشار محفوظ و مخصوص نشر چشمه است.
هرگونه اقتباس و استفاده از این اثر، مشروط به دریافت اجازه‌ی کتبی ناشر است.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۱-۰۸۳۱-۳

قیمت: ۸۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی خانوادگی فرهنگی چشمه: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲. تلفن: ۸۸۳۳۳۶۰۰ — کتابفروشی چشمه‌ی کریم خان: تهران، خیابان کریم خان زند، نبش میرزای شیرازی، شماره‌ی ۱۰۷. تلفن: ۸۸۹۰۷۷۶۶ — کتابفروشی چشمه‌ی کورش: تهران، بزرگراه ستاری شمال، نبش خیابان پیامبر مرکزی، مجتمع تجاری کورش، طبقه‌ی پنجم، واحد ۲. تلفن: ۴۴۹۷۱۹۸۹ — کتابفروشی چشمه‌ی کارگر: تهران، خیابان کارگر شمالی، تقاطع بزرگراه شهید گمنام، کوچه‌ی چهارم، پلاک ۲. تلفن: ۸۸۳۳۳۵۸۳ — کتابفروشی چشمه‌ی دانشگاه: تهران، خیابان انقلاب، روبه روی دانشگاه تهران، بین فخر رازی و دانشگاه، پلاک ۱۲۰۶. تلفن: ۶۶۴۷۹۴۷۰ — کتابفروشی چشمه‌ی جم: تهران، نیاوران، جماران، مجتمع تجاری جیم‌ستتر، طبقه‌ی دوم، پلاک ۱۱. تلفن: ۲۶۴۵۰۸۷۲ — کتابفروشی چشمه‌ی فلامک: تهران، شهرک غرب، خیابان استاد شجریان (فلامک شمالی)، نبش نوزدهم، پلاک ۲. تلفن: ۸۸۳۷۲۰۹۵ — کتابفروشی چشمه‌ی دیوا: تهران، خیابان قیطریه، تقاطع بلوار اندرزگو، کوچه‌ی کیارنگ. — کتابفروشی چشمه‌ی بابل: بابل، خیابان مدرس، نبش مدرس ۲۱، مرکز خرید بلازا، طبقه‌ی سوم، واحد ۳۱۱. تلفن: ۲-۴۴۴۲۳۰۷۱ (۰۱۱) — کتابفروشی چشمه‌ی دلشدگان: مشهد، بلوار وکیل آباد، بین وکیل آباد هجده و بیست (بین هفت تیر و هنرستان)، پلاک ۳۸۶. تلفن: ۳۸۶۷۸۵۸۷ (۰۵۱) — کتابفروشی چشمه‌ی رشت: رشت، خیابان معلم، میلان سرگل، کوچه‌ی هفدهم. تلفن: ۲۱۴۹۸۴۸۹ (۰۹۰) — کتابفروشی چشمه‌ی البرز: کرج، عظیمیه، بلوار شریعتی، مرکز تجاری فرهنگی مهرادمال، طبقه‌ی پنجم. تلفن: ۳۵۷۷۷۵۰۱ (۰۲۶)

www.cheshmeh.ir

cheshmehpublication

cheshmehpublication

پخش کتاب چشمه: ۷۷۷۸۸۵۰۲

فهرست

مقدمه / ۹

درباره‌ی جان کامپتون پاین / ۱۵

دفتر خاطرات پاین / ۱۷

نمایه / ۹۷

www.ketab.ir

مقدمه

جان کامپتون پاین، افسر انگلیسی و مؤلف کتاب حاضر، در پایان مأموریتش در هند قبل از بازگشت به وطن تصمیم گرفت به ایران سفر کند. سفر او به ایران در سال ۱۸۸۴ م/ ۱۲۶۳ ش مقارن با اواخر سلطنت ناصرالدین شاه قاجار بود. پاین برای سفر به ایران هدف از پیش تعیین شده‌ای نداشت و فقط می‌خواست از جنوب تا شمال ایران را در مدت سه ماه طی کند. سه ماه پیاده‌روی در ایران، از جنوب تا شمال با هزینه‌ی شخصی، فقط می‌توانست نشانه‌ی علاقه‌ی شخصی پاین به ایران باشد؛ علاقه‌ای که در سال‌های نوجوانی و جوانی پاین در ضمیر ناآگاهش نقش بسته بود و اینک فرصتی برایش فراهم آمده بود به دنبال علایق خود برود. پاین در زمان خدمتش در ارتش هند زبان هندی و تا حدودی زبان فارسی را فراگرفت و آشنایی او با این دو زبان در مدتی کوتاه توانست راه شناخت دو فرهنگ هندی و ایرانی باشد. البته دلایل دیگری هم بود که نشان از علاقه‌ی پاین به فرهنگ ایران داشت. از جمله آثاری که او در سفرنامه‌اش از آن‌ها یاد می‌کند یکی گلستان سعدی و دیگری سفرنامه‌ی آشور^۱ است. پاین هر دو کتاب

۱. جان آشور: سیاح بریتانیایی و عضو انجمن سلطنتی جغرافیایی که در ۱۸۶۴ از نواحی ارمنستان و کردستان عراق و بین‌النهرین عبور کرد و به ایران (شیراز) آمد.

را در سفر به ایران به همراه داشت. «حاجی می خواست هر کدام از وسایلم را که خوشش می آمد، مثل چاقو، ساعت، قطب نما یا گلستان سعدی، به او بدهم.»^۱ پایین جهان گردی انگلیسی و تحصیل کرده بود و قاعدتاً می بایست مکتوبات جنگ ایران و یونان را در کتاب هرودوت خوانده باشد و مانند دیگر معاصران خود تصویری از ایران و ایرانیان در ذهن داشته باشد.

حتی ممکن است مجذوب تصاویر سفرنامه‌ی فلاندن و کوست^۲ شده باشد، زیرا نقاشی‌های باشکوه این دو هنرمند خاورشناس در کتاب سفر به ایران الهام بخش بسیاری از شرق شناسان و جهان گردان آن دوره بوده است، مانند مادام دیولافوا که نقاشی‌های او هم در سفرنامه‌اش بسیار زیبا و خیره کننده است. اما پایین سفرنامه‌ی مادام دیولافوا را ندیده بود، چون این اثر سه سال پس از سفر پایین به ایران چاپ شد و پایین نمی توانسته این اثر را دیده باشد. اما تأثیر پذیری پایین از مادام دیولافوا گمان تأثیر است، زیرا او بعضی تصاویر کتاب مادام دیولافوا را در جلفا دیده و از روی آن‌ها کپی کرده بود.

اشعار رمانتیک لاله رخ^۳ برای جهان گردان، به خصوص جهان گردان جسور بریتانیایی، که از تخت جمشید دیدن می کردند، جذابیت ویژه‌ای داشت؛ آن‌ها با دیدن تخت جمشید با خود می گفتند که این جا همان جایی است که جمشید سلطنت باشکوه‌ی داشت. اشعار بلند و عاشقانه‌ی لاله رخ اثر توماس مور و همچنین رباعیات عاشقانه‌ی خیام به کوشش فیتزجرالد در دوران خود در صدر پرفروش ترین آثار مکتوب بود و جان کامبتون پایین با این دو اثر کاملاً آشنا بوده است. به گمان ما این آشنایی برای پایین آن قدر الهام بخش بوده که بخواهد آسمان صاف و بدون ایر سرزمین پریان را در سال ۱۸۸۴ تجربه کند.

۱. اوژن فلاندن و پائسکال کوست: دو نقاش و معمار فرانسوی بودند که در زمان محمدشاه قاجار به ایران آمدند. کتاب سفر به ایران دارای تصویری بسیار دقیق و زیبا از این دو هنرمند باستان شناس است.

۲. نام رمانی است که توماس مور، شاعر ایرلندی، در ۱۸۱۷ منتشر کرد. این اثر در اصل شامل چهار قطعه شعر روایی است که مور آن‌ها را با داستانی به نثر به هم پیوند می دهد.